

Eelarvestrateegia aastateks 2023-2026 lühikokkuvõte

Eelarvestrateegia on arengukavast tulenev selgitustega finantsplaan, mis on arengukava neljas osa. Arengukava koos eelarvestrateegiaga on aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeringute kavandamisel ning investeringuteks toetuse taotlemisel.

Eelarvestrateegia põhilised makromajanduslikud eeldused on järgmised.

	2022	2023	2024	2025	2026
SKP reaalkasv	-1,0%	1,2%	3,2%	2,7%	2,6%
Tarbijahinnaindeks	12,7%	4,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Tööhõive kasv	-0,1%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%
Keskmine kuupalk (EUR)	1 656	1 749	1 811	1 892	1 987
Palga nominaalkasv	7,0%	6,0%	6,0%	5,4%	5,0%

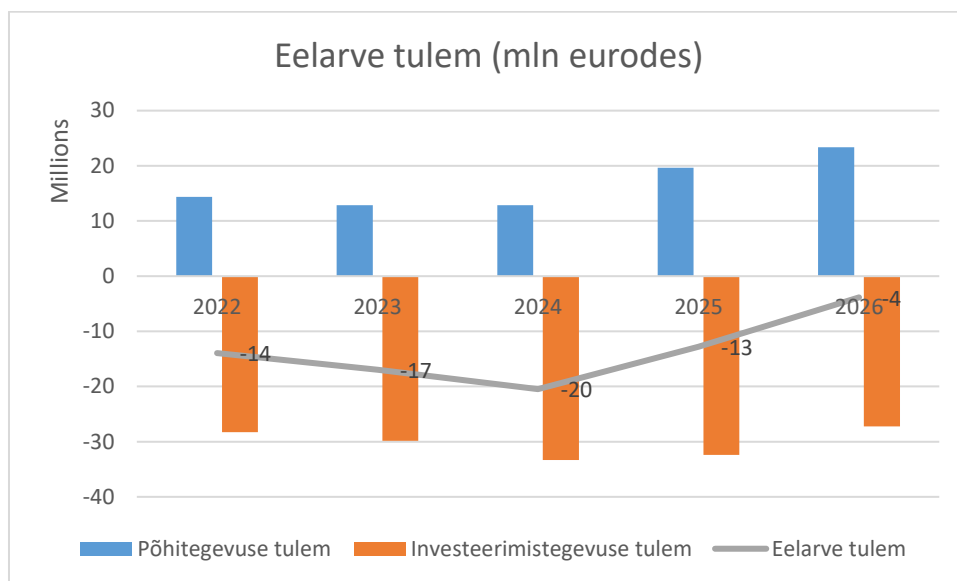
Eelarvestrateegia on koostatud enneolematult ebakindlates oludes. Vene agressioonile Ukrainas ei ole näha mingisugust tõenäolist lahendust, mida saaks piisava usaldusväarsusega kasutada Eesti ja meie peamiste kaubanduspartnerite majandusarengu prognoosimisel. Seetõttu tulab arvestada, et makromajanduslikud arengud võivad praktikas osutuda prognoositust oluliselt erinevaks, mis loomulikult võib omada tuntavat mõju linna eelarvepositsioonile.

Ülaltoodud eeldustel baseeruvad põhilised finantsnäitajad on esitatud alljärgnevas tabelis.

	2023	2024	2025	2026
Põhitegevuse tulud kokku	205 198 000	215 893 000	226 488 000	237 113 000
Maksutulud	121 059 000	128 859 000	136 317 000	143 841 000
sh tulumaks	117 183 000	124 858 000	132 275 000	139 563 000
sh maamaks	1 942 000	1 942 000	1 942 000	2 136 000
sh muud maksutulud	1 934 000	2 059 000	2 100 000	2 142 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	22 275 000	22 841 000	23 287 000	23 742 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	61 115 000	63 424 000	66 100 000	68 731 000
sh tasandusfond	592 000	0	0	0
sh toetusfond	41 696 000	43 804 000	45 765 000	47 689 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	18 827 000	19 620 000	20 335 000	21 042 000
Muud tegevustulud	749 000	769 000	784 000	799 000
Põhitegevuse kulud kokku	192 343 000	203 036 000	206 864 000	213 747 000
Antavad toetused tegevuskuludeks	24 804 000	27 784 000	24 541 000	24 462 000
Muud tegevuskulud	167 539 000	175 252 000	182 323 000	189 285 000
sh tööjõukulud	101 478 000	107 366 500	112 959 000	118 422 500
sh majandamiskulud	65 261 000	67 085 500	68 564 000	70 062 500
sh muud kulud	800 000	800 000	800 000	800 000
Põhitegevuse tulem	12 855 000	12 857 000	19 624 000	23 366 000
Investeeringustegevus kokku	-29 807 900	-33 299 600	-32 346 740	-27 196 000
Põhivara müük (+)	2 500 000	2 000 000	2 000 000	8 500 000
Põhivara soetus (-)	-37 740 000	-40 786 000	-39 416 740	-41 296 000
sh projektide omaosalus	-30 740 000	-33 786 000	-32 416 740	-34 296 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-702 900	-648 600	-965 000	-320 000

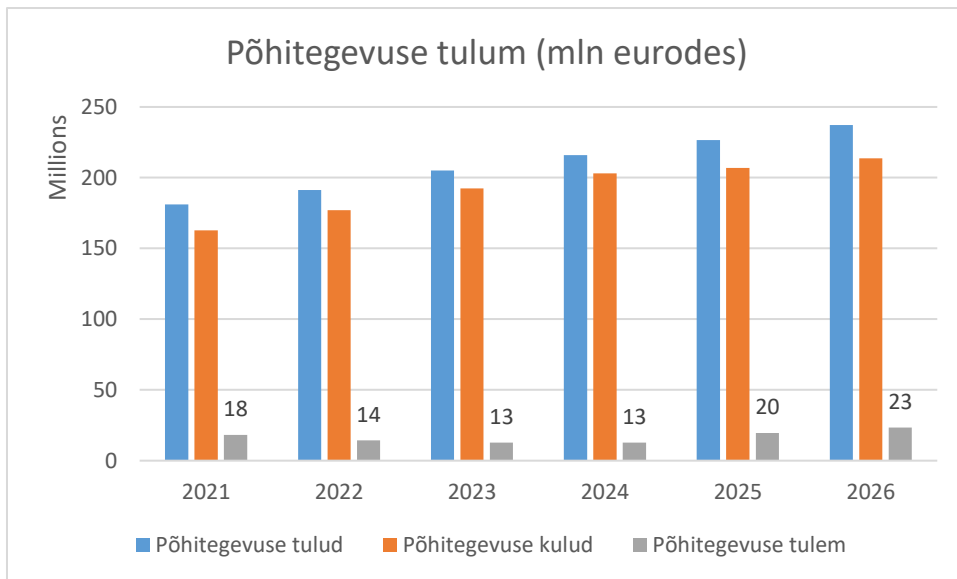
	2023	2024	2025	2026
Tagasilaekuvad laenud (+)	35 000	35 000	35 000	20 000
Antavad laenud (-)	0	0	0	0
Finantstulud (+)	100 000	100 000	100 000	100 000
Finantskulud (-)	-1 000 000	-1 000 000	-1 100 000	-1 200 000
Eelarve tulem	-16 952 900	-20 442 600	-12 722 740	-3 830 000
Finantseerimistegevus	15 000 000	20 000 000	12 000 000	4 000 000
Likviidsete varade muutus	-1 952 900	-442 600	-722 740	170 000
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	21 342 732	20 900 132	20 177 392	20 347 392
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	117 842 225	137 842 225	149 842 225	153 842 225
Netovõlakoormus (eurodes)	96 499 493	116 942 093	129 664 833	133 494 833
Netovõlakoormus (%)	47,0%	54,2%	57,3%	56,3%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	164 158 400	172 714 400	183 816 000	193 328 000
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	80,0%	80,0%	81,2%	81,5%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	67 658 907	55 772 307	54 151 167	59 833 167

Linnavalitsus on koostanud finantsiliselt tasakaalustatud eelarvestrateegia, milles nähakse ette liikumine eelarvetasakaalu suunas.¹ Eelarvepositsiooni parandamine toimub läbi põhitegevuse tulemi kasvu.

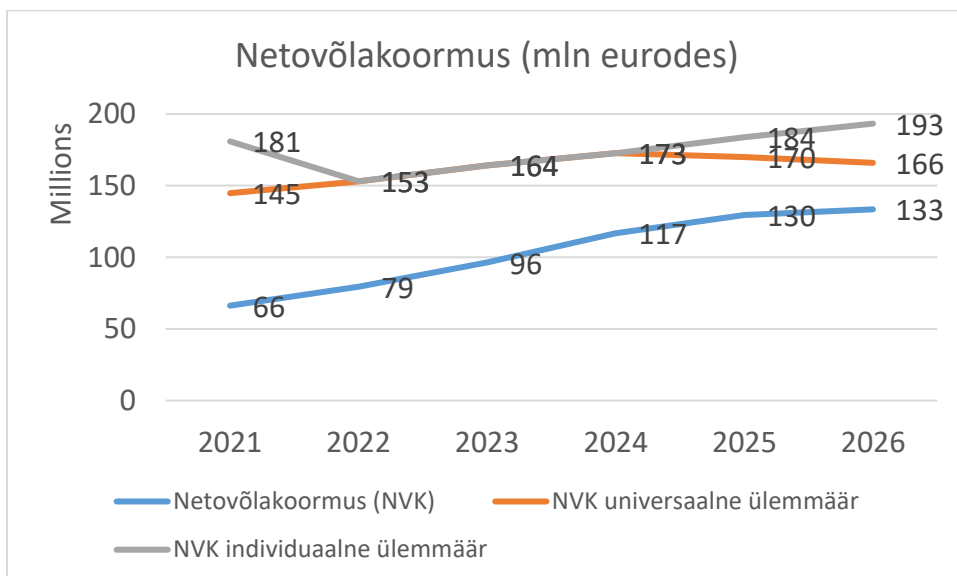


Oluliseks finantseesmärgiks on põhitegevuse tulemi paranemine, kuna see võimaldab rohkem investeerida, vähendab eelarvedefitsiiti ning pidurdab seeläbi laenukohustiste kasvu. Tartu linna põhitegevuse tulem on seni olnud ning on planeeritud ka kogu eelarvestrateegia perioodi kindlalt positiivne. Esimestel aastatel kasvavad põhitegevuse kulud põhitegevuse kuludest kiiremini, kuna Tartu linn on 2024. a Euroopa kultuuripealinn, mis toob linnale kaasa 10 mln eurot täiendavaid kultuurialaseid väljaminekuid. Olulisim põhitegevuse kulude kasvu allikas on energiahindade kallinemine, mistõttu on linna hoonete ülalpidamiskulud ning ühistranspordi kulud hüppeliselt kasvanud. Alates 2025. a kasvavad põhitegevuse tulud põhitegevuse kuludest kiiremini, mis viib põhitegevuse tulemi paranemisele.

¹ Erinevalt mitmetest teistest kohalikest omavalitsustest võimaldab Eesti õigus kohalikel omavalitsustel defitsiitselt kulutada.



Eelarvestrateegia jooksul tõuseb netovõlakoormus 133 mln euroni, mis moodustab 57% prognoositavatest põhitegevuse tuludest. Võlakoormuse kasv, mida esialgu põhjustab teatud määral energiakandjate hinnatõus, on ajas aeglustuv. Kuna linna sihiks on omafinantseerimisvõimekuse (sisuliselt põhitegevuse tulemi) paranemine, hakkab Tartu individuaalne netovõlakoormuse ülemmäär alates 2025. a ületama universaalset ülemmäära. Kogu eelarvestrateegia perioodi jooksul püsib linna netovõlakoormus turvaliselt seaduses sätestatud ülemmäära piires. Tartu linn on lähiminevikus laenanud ning kavandab ka eelarvestrateegia perioodil laenata vaid investeerimiseks ja/või olemasolevate laenukohustuste refinantseerimiseks.



Eelarvestrateegia märksõnadeks on haridus, kultuuripealinn ja rohepööre. Nimetatud kolme suuna väljaminekud moodustavad enamuse järgmise nelja aasta eelarvest.

Haridusvaldkonna suund on olemasolevate lasteaedade ja koolihoonete ning nende mängu- ja spordiväljakute ning staadionite kaasajastamine eesmärgiga tagada turvalise füüsilise ja vaimse õppekeskkonna loomine õppeasutustes. Linn parandab üldhariduskoolides kaasava hariduse

põhimõtete rakendamise võimalusi, andes haridusliku erivajadusega õpilastele võimaluse õppida elukohajärgses koolis. Senisest enam on fookuses üleminek eestikeelsele haridusele Tartu linna haridusasutustes.

Tartu linn kavandab kõigi koolihoonete ulatuslikku parendamist aastaks 2040. Koolide investeeringute kava on pikendatud ja see võib veelgi pikeneda seoses ehitushindade kiire tõusuga. Uusehitiste ja täisrekonstrueerimiste hoonete ehitustööde ühikmaksumus küündib üle 3000 euro m² kohta, mistõttu ei ole finantsiliselt jätkusuutlik täpselt varasema ajakavaga jätkata. Eelarvestrateegia perioodi algusesse jääb Karlova Kooli hoonete (Lina 2 ja Salme 1a) rekonstrueerimine. Perioodi teises pooles on suurimad objektid Miina Härma Gümnaasiumi ja Mart Reiniku Kooli rekonstrueerimine.

Välja on töötatud ka lasteaedade investeeringute kava. Investeeringute kava sai esialgu üles ehitatud selliselt, et aastaks 2034 on rekonstrueeritud kõik lasteaiahooned. Ehitushindade kiire tõusu tõttu on ajakava pikendatud. Iga-aastaselt on eesmärk rekonstrueerida 1-2 lasteaeda. Eelarvestrateegia perioodi jooksul on suuremahulisemad tööd kavas lasteaedades Hellig, Tähtvere ja Meelespea. Neist kahe esimese ehitustööd planeeritakse teostada toetusrahade kaasabil.

Tartu viib aastatel 2019-2026 ellu rahvusvahelisele žüriile välja pakutud Euroopa kultuuripealinna tegevuskava. 2022-2026. a on kavandatud kultuuripealinna projekti kulude maht ligi 22 mln eurot, millest 8,8 mln eurot panustab toetusena Tartu linn (kuna linnaeelarvest rahastatakse täiendavaid kultuuripealinna seonduvaid väljaminekuid, on linna rahaline panus tegelikkuses suurem). Eesmärgiks on saada parima programmiga Euroopa kultuuripealinnaks. Kultuuripealinna projekti raames pööratakse suurt tähelepanu loodusharidusele, linnaaiandusele, pargialade ja linnalooduse ümberkujundamisele üldisemalt. Tartu Euroopa kultuuripealinna 2024 pärandit jääb kandma Südalinna kultuurikeskus, mille keskse telje moodustavad riigile kuuluv Tartu Kunstmuuseum ja linna hallatav Tartu Linnaraamatukogu.

Käesoleva kümnendi suurimad investeeringud töötavad minna kliimanetraalsuse saavutamiseks. Tartu valiti ainsa Eesti linnana Euroopa komisjoni missiooni „100 kliimanetraalset ja tarka linna aastaks 2030“, mis toob kliimanetraalsuse saavutamise eesmärgi energia- ja kliimakavas sätestatud 2050. aastast 20 aastat ettepoole. Üks olulisemaid tegevusi kliimanetraalsuse eesmärgi saavutamiseks on olemasolevate hoonete ja naabruskondade renoveerimine kliimanetraalseteks piirkondadeks. Ühe peamise tegevusena autostumise vähendamiseks on planeeritud ehitada välja kogu linna ulatuses kahes etapis jalgrattateede võrgustik. Linna tagamaa paremaks sidumiseks linnaga ja valglinnastumisest tingitud stabiilselt kasvava autoliikluse vähendamiseks on kavas rajada suurima sõiduautode koormusega punktidesse linna piiril liikuvuskeskused. Tänavavalgustuse eesmärgiks on tõsta Tartu tänavavalgustuse energiaefektiivsust ning vähendada tänavavalgustuses tarbitava elektrienergia tootmisest tulenevat negatiivset keskkonnamõju. Sihiks on üleminek LED valgustusele.

Tähtsal kohal on laste sotsiaalne kaitse. Kavastatud on Kalda tee 40 sotsiaalruume pakkuva munitsipaalhoone renoveerimine. Lisaks hoone üldise seisundi parendamisele tõstetakse energiatõhusust, vähendatakse kasvahoonegaaside heidet, energia ja hoone ülalpidamiskulusid ning edendatakse taastuvenergia kasutamist. Objekt on saanud positiivse rahastamisotsuse meetmest „Kohaliku omavalitsuse hoonete energiatõhusaks muutmise“. Rekonstrueeritakse Tartu linna omandis olev elamu Annemõisa 12. Hoone on kasutuses vangistusest vabanenute

rehabilitatsioonikeskusena. Anne Saunas teostatakse remonttööd: naiste riietusruumi remont, tunnisaunade rekonstrueerimine, 3. korrusel asuvate katla- ja olmeruumide ning trepikodade remonttööd. Vaksali 14 piirkonnakeskuse juurde rajatakse parkla. Tartu Hooldekodus teostatakse jooksevremont.

Kokkuvõtte põhilistest investeeringuobjektidest on esitatud alljärgnevas tabelis.

	2023	2024	2025	2026
Munitsipaalmaja rekonstrueerimine (Kalda tee 40)	1 831 000	0	0	0
Rehabilitatsioonikeskuse rekonstrueerimine (Annemõisa 12)	400 000	0	0	0
Loomade varjupaiga taristu renoveerimine	500 000	0	0	0
Südalinna Kultuurikeskuse ehituse ettevalmistus	500 000	1 000 000	1 000 000	1 100 000
Laululava territooriumi väljaarendamine	300 000	200 000	200 000	200 000
Lasteaed Hellik (Aardla 138) uue hoone ehitus	4 062 000	1 600 000	0	0
Lasteaed Meelespea (Ilmatsalu 24a) rekonstrueerimine	0	0	1 100 000	2 200 000
Lasteaed Tähtvere (Tammsaare 10) rekonstrueerimine	170 000	2 700 000	4 160 000	0
Karlova Kooli (Lina 2) rekonstrueerimine	3 060 000	5 000 000	0	0
Karlova Kooli (Salme 1a) rekonstrueerimine (sh spordiväljak)	700 000	0	1 500 000	0
Miina Härma Gümnaasiumi (sh spordiväljak) rekonstrueerimine	0	0	200 000	4 980 000
Kesklinna Kooli (Kroonuuaia 7) rekonstrueerimine	0	0	60 000	1 540 000
Puiestee tn rekonstrueerimine (Roosi - Paju)	1 050 000	0	0	0
Põhja pst ja Muuseumi tee ehitus	2 600 000	0	0	0
Jalgrattateede põhivõrgu rajamine	1 000 000	4 500 000	4 500 000	5 000 000
Kergliiklustunnelite ehitus (koostöös Eesti Raudteega)	250 000	250 000	0	0
Kvissentali liikuvuskeskuse rajamine	0	1 000 000	1 000 000	0
Lõunakeskuse liikuvuskeskuse rajamine	0	0	0	1 000 000
Rattarendisüsteemi arendamine	430 000	480 000	480 000	510 000
Ringmajanduskeskuse ehitamine	75 000	0	0	3 600 000
Sadamaraudteele rohekoridori ehitus	0	40 000	500 000	0
Vananenud tänavavalgustite asendamine LED valgustitega	2 000 000	0	0	0
Hoonete kliimaneutraalseks renoveerimine projektis "OpenLab"	0	2 000 000	0	0